
*Z historii
Parafii Ewangelickiej
w Trzarnowicach*

*Slezská církev evangelická a.v.
Śląski Kościół Ewangelicki A.W.*

*Z dějin
evangelického sboru
v Třanovicích*

Obec Třanovice

***„Ježíš je pro naše spasení bezpodmínečně nutný,
ale také absolutně postačující.“***

pastor Vladislav Santarius

**Wy jesteście światłością świata, nie może się ukryć
miasto położone na górze.**

Mat 5,14

Milí sborovníci, přátelé,

dostává se Vám do rukou sborový bulletin vydaný u příležitosti 50. výročí vzniku samostatného sboru Slezské církve evangelické a.v. v Třanovicích.

Tento bulletin byl zpracován na základě dostupných archivních materiálů a také ze svědectví dosud žijících pamětníků. Všem, kteří se podíleli na přípravě tohoto dokumentu, chci vyjádřit srdečné poděkování. Všem čtenářům pak obohacení z mnoha historiografických údajů a skutečností z minulých let života sboru až do současnosti. Protože se mnohé informace obsažené v bulletinu podařilo přehledně a souhrnně zpracovat a zveřejnit poprvé, jsou o to cennější.

Děkuji Vám všem za Vaše přímlybné modlitby, které vysíláte k Pánu za požehnaní a Boží vedení našeho sboru. Vřele díky patří rovněž všem, kteří sloužíte v nejrůznějších složkách, ale i jako jednotlivci na různých sborových i misijních akcích. V neposlední řadě srdečné díky za Vaši obětavost při brigádách a pracích v rámci našeho sboru i za Vaše finanční dary, kterými přispíváte na různé sborové záležitosti, ale nezapomínáte i na podporu misijní práce (sbírky na Ukrajinu, sbírky na tisk Biblií pro rozvojové země a mnohé další), a tak pomáháte k budování a růstu Kristova těla a jeho království na této zemi.

Pán ať Vám všem bohatě žehná
administrátor sboru Tomáš Tyrlik

Třanovice 8.8. 2000

Mili zborownicy, przyjaciele,

Otrzymujecie bulletin zborowy wydany z okazji 50. rocznicy powstania samodzielnego zboru Śląskiego Kościoła Ewangelickiego w.a. w Trzanowicach.

Bulletyn ten został opracowany na podstawie dostępnych materiałów archiwalnych oraz świadectw żyjących dotąd zborowników. Wszystkim, którzy przygotowali ten dokument, pragnę wyrazić serdeczne podziękowania. Wszystkim czytelnikom życzę wzbogacenia mnóstwem danych historycznych i wydarzeń lat minionych. Mnóstwo informacji zawartych w bulletynie jest o to cenniejsze, iż udało się je po raz pierwszy w sposób jasny opracować i opublikować.

Dziękuję Wam wszystkim za Wasze modlitwy przyczynne, które zanosicie do naszego Pana o błogosławieństwo i Boże prowadzenie naszego zboru. Szczere dzięki należą się również wszystkim, którzy pracują w różnych grupach lub indywidualnie służą w czasie uroczystości zborowych i misyjnych.

Niemniej dziękuję za Waszą ofiarność w czasie prac w naszym zborze, dziękuję też za dary finansowe, którymi wspieracie różne sprawy zborowe, jak również działania misyjne (kolekta na Ukrainę, na druk Biblii dla krajów trzeciego świata itp.) pomagając tym w budowaniu i wzroście ciała Chrystusowego i Jego królestwa tutaj na ziemi.

Niech Wam Pan hojnie błogosławi!
administrator zboru Tomáš Tyrlik

Trzanowice 8.8. 2000

Třanovice v době reformační, protireformační a toleranční

Obec Třanovice leží 7 km na západ od Českého Těšína a existovala již pravděpodobně ve 14. století, kdy se jmenovala Třenkovice nebo Stránkovice. V písemných pramenech se tyto názvy poprvé vyskytují roku 1440. Třanovice patřily k bohatším obcím a v době reformační přijaly Lutheovo učení. Stával zde dřevěný evangelický kostel, který se poprvé objevuje v pramenech roku 1652. Byl s věží, obehnaný krytým ochozem. V roce 1654 byl odebrán náboženskou komisí, která na Těšínsku prováděla rekatolizaci. Totálně zchátralá budova kostela byla v roce 1903 rozprodána na palivové dříví.

Třanovice jsou rovněž spojeny se jménem těšínského rodáka Jiřího Třanovského, známého skladatele duchovních písní. Příjmení Třanovský získal po svém pradědu Adamovi, který byl v Třanovicích rychtářem. Ve stáří se přestěhoval k vnukově rodině do Těšína na Starý trh, kde měl Jiřího otec Valentin dům. Tam také ve 103 letech zemřel. Jeho zbožnost, která se odrážela v duchovních písních, měla na pravnuka velký vliv a Třanovský na něj vzpomíná ve svém veršovaném životopise Coronis ad posteritatem:

▲ Dřevěný evangelický kostel v Třanovicích kolem r.1652

...Quin et patris avus, centum et tribus aridus
annis,
Tranovicensis cultor Adamus Agri,
qui patriae iudex, proavorum sanguine cultae,
a patria natis nomina simpla dedit.
Qui melos accinuit, melos hora mortis in ipsa,
(ac cygnus praeco funneris ille sui!)
accitis fidibus, namque illudsuave melisma
submisse junxit, pectore et ore canens:
Jesu, aeterne Deus! tu spes mea tota, salutem
in quavis hora gaudeo te esse meam;
Jesu, aeterne Deus! quem fervida... caetera novit,
qui gentis Bojae metra vetusta tenet.

...ba také otcův děd, sto třemi jsa vyčerpán léty,
z Třanovic starý Adam, který tam sedlákem byl!
Rychtářem v rodném jsa kraji,
jenž krví praotců vzdělán,
dětem po rodné obci to jméno dal všem.
V samotné hodině smrti pěl píseň, píseň si zpíval
(smrti své hlasatelem tak jako labuť si byl):
požádav o strunný nástroj,
on sladké písně té nápěv
připojil ztlumeným hlasem, zpívaje srdcem a rty:
„Ježíši, věčný Bože, má naděje všecka, mne těší,
v každé že hodině žití ty blaho a spása jsi má.
Ježíši, věčný Bože, jež vřelá“ - další zná každý,
kdo zná ty staré verše, český jež národ si pěl.

Trzanowice w czasie reformacji, kontrareformacji i w okresie tolerancyjnym

7 km na zachód od Czeskiego Cieszyna jest położona wioska Trzanowice. Trzanowice istniały prawdopodobnie już w XIV wieku i nosiły nazwę Trzenkowice lub Strzankowice. Pierwsze pisemne wzmianki o Trzanowicach pochodzą z 1440 roku. Wioska ta należała do bogatszych. W czasie reformacyjnym Trzanowice przyjęły naukę Lutra. Stał tutaj drewniany kościół ewangelicki, pierwsze wzmianki o nim pojawiają się w 1652 roku; posiadał wieżę oraz był obwarowany zasłoniętą fortecą. W 1654 roku został zabrany przez komisję do spraw religii, która na Śląsku Cieszyńskim przeprowadzała rekatolizację. W 1903 roku był zupełnie zniszczony budynek kościoła rozsprzedany na opał.

Trzanowice są również znane dzięki nazwisku słynnego cieszyńskiego rodaka Jerzego Trzanowskiego, kompozytora pieśni religijnych. Nazwisko Trzanowski zyskał po swym pradziadkowi Adamowi, który był w Trzanowicach wójtem. Na starość przeprowadził się do rodziny wnuka do Cieszyna na Stary Targ, gdzie Walentyn, ojciec Jerzego, posiadał dom. Tam również mając 103 lat umiera. Jego pobożność przejawiająca się w pieśni religijnej wywierała wpływ na prawnuka i Trzanowski na niego wspomina w swym wierszowanym życiorysie Coronis ad posteritatem:

...Quin et patris avus, centum et tribus aridus
annis,
Tranovicensis cultor Adamus Agri,
qui patriae iudex, proavorum sanguine cultae,
a patria natis nomina simpla dedit.
Qui melos accinuit, melos hora mortis in ipsa,
(ac cygnus praeco funneris ille sui!)
accitis fidibus, namque illudsuave melisma
submisse junxit, pectore et ore canens:
Jesu, aeterne Deus! tu spes mea tota, salutem
in quavis hora gaudeo te esse meam;
Jesu, aeterne Deus! quem fervida... caetera novit,
qui gentis Bojae metra vetusta tenet.

Zaznaczam, że dziadek ojca 103 letni Adam,
Rolnik i wójt w Trzanowicach dał dzieciom swoim
Nazwisko od rodzinnej wioski, w której
Trzanowscy zamieszkiwali przez pokolenia.
Był on pieśniarzem wielkim i z śpiewem na ustach
zszedł ze świata
Podobnie jak labędź wyśpiewa sobie śmierć swoją.
Kochał się w harfie i własne pienia łącząc
z jej głosem
Sercem i usty śpiewał:
Jezusie, wieczny Boże, skało mej nadziei,
Obrono najbezpieczniejsza w każdej życia chwili,
Jezusie, wieczny Boże...
Resztę zna ten, kto sobie śpiewywał te stare wiersze
czeskiego narodu.

(Tłumaczenie Andrzeja Wantuły poprawione z uwzględnieniem brzmienia oryginalnego.)

Bouřlivý počátek 17. století však neumožnil Třanovskému klidný pobyt v rodném kraji. Naopak po celý jeho krátký život jej vichřice Třicetileté války smýkala z místa na místo. Přesto se do rodného kraje vracíval často - roku 1620, 1621, 1625; naposledy v květnu 1636, rok před svou smrtí.

O získání „kostela milostí“ v Cieszynie se zasloužili i lidé spjatí s územím dnešního sboru. Již roku 1691 figuruje podpis Karla Bedřicha Pelhřima z Třenkovic na protokolu usnesení evangelické šlechty. Václav Pelhřim z Třenkovic a Jan Jiří Žerovský z Tošonovic patřili roku 1709 k šesti zástupcům 44 evangelických stavů Těšínska, a starali se o vystavění Ježíšova kostela. Pán z Tošonovic věnoval Ježíšově škole v Cieszynie 1500 rýnských; z části těchto peněz měli získat stipendium dva chlapci z jeho příbuzenstva nebo jiní chudí chlapci šlechtického původu. Erdmann Klete von Klettenhof, majitel Hradiště, tvořil počátkem 19. století jednočlenné šlechtické presbyterstvo (Kirchenvorstand) tohoto kostela.

Založení hřbitova a stavba kostela.

Roku 1858 byl založen evangelický hřbitov. Pozemek věnoval jistý pan Gatnar. Náklady na vystavění márnice a oplocení pozemku dosáhly výše 630,19 zlatých. První, kdo byl pohřben na novém hřbitově, byl pan Knopek z Dolních Třanovic. V roce 1890 byl hřbitovní pozemek rozšířen. Kolem hřbitova stály velké lípy, které byly roku 1931 odstraněny. 7. ledna 1894 se na svém zasedání hřbitovní zastupitelstvo rozhodlo rozšířit márnici na kapli, v níž by se konaly bohoslužby a vysluhovala sv. večeře Páně. Od roku 1896 se k tomuto účelu pořádaly sbírky. 20. ledna 1901 se ustavil stavební výbor. Téhož roku věnoval Pawel Kukucz pozemek pro vystavění hřbitovní kaple (na tomto místě dnes stojí kostel). Peníze, které byly sebrány na výstavbu kaple, odňal roku 1915 stát na válečnou půjčku (kromě toho byly zabaveny 2 zvony z věže márnice). Bohoslužby se konávaly na hřbitově, po vystavění školy roku 1905 v této škole. 3. července 1927 byl ustanoven nový stavební výbor, jehož členy byli Jan Kubaczka, Jan Lasota, Andrzej Danyś, Pawel Roman, Jerzy Lasota, Adolf Recmanik, Jerzy Sabela, Jan Rakowski, Józef Żwak, Jan Niemczyk a Jan Nowak. Ti pak přijali odvážné rozhodnutí místo kaple postavit kostel. Na podzim 1927 byla uskutečněna sbírka mezi evangelíky v Třanovicích, jejíž výnos činil 27.920 Kč. Finanční pomoc poskytly i jiné sbory a Fond Gustava Adolfa. Úhelný kámen byl položen 15. 9. 1929 a slavnostní otevření vystavěného kostela se konalo dne 13. 9. 1931. Božím Slovem posloužili faráři z Č. Těšína a z Komorní Lhotky. Projekt kostela vytvořil ing. arch. Tadeusz Michejda z Katowic, rodák z Albrechtic. Kostel se hřbitovem patřil sboru v Českém Těšíně, kterému předkládal účty ze své činnosti a hospodaření.

Burzlivý počátek XVII wieku umożliwił Trzanowskiemu spokojne przebywanie w kraju rodzinnym. Przeciwnie - w czasie jego krótkiego życia zmagania wojny trzydziestoletniej rzuciły go z miejsca na miejsce. Pomimo tego do kraju rodzinnego często powraca – 1620, 1621, 1625. Po raz ostatni w maju 1636 roku, rok przed swoją śmiercią.

Ludzie związani z terytoriami dzisiejszego trzanowickiego zboru zasadzali się również o „kościół łaski“ w Cieszynie. Już 1691 roku figuruje podpis Karla Bedřicha Pelhřima z Trzenkovic na protokole wniosków szlachty ewangelickiej. W 1709 roku Václav Pelhřim z Třenkovic i Jan Jiří Žerovský z Tošanovic należeli do sześciu przedstawicieli 44 stanów ewangelickich Śląska Cieszyńskiego, które troszczyły się o budowę Kościoła Jezusowego. Pan z Toszonowic ofiarował Szkole Jezusowej w Cieszynie 1500 ryńskich; część pieniędzy miała być przeznaczona w formie stypendium dla dwu chłopców z jego pokrewieństwa lub innych ubogich chłopców pochodzenia szlacheckiego. Erdmann Klete von Klettenhof, właściciel Grodziszczca, przedstawiał na początku XIX wieku jednoosobowe prezbiterstwo szlacheckie (Kirchenvorstand) Kościoła Jezusowego.

Założenie cmentarza i budowa kościoła

▲ *Kościół w Trzanowicach w 1931 roku* W 1858 roku powstał cmentarz ewangelicki. Parcelę ofiarował pewien pan Gatnar. Koszta związane z wybudowaniem kostnicy i ogrodzenia parceli wynosiły 630,19 Zł. Pierwszym pogrzebanym na tym cmentarzu był pan Knopek z Trzanowic Dolnych. W 1890 roku parcela została poszerzona. Wokół cmentarza rosły duże lipy, które w 1931 roku zostały ścięte. 7 stycznia 1894 rada cmentarna zdecydowała o poszerzeniu kostnicy na kaplicę, w której miały odbywać się nabożeństwa i miano wysługiwać Komunię Świętą. Od 1896 roku przeprowadzano w tym celu kolekty. 20.1.1901 ustalono komisję budowlaną. W tym samym roku Paweł Kukucz darował parcelę w celu wybudowania kaplicy cmentarnej (w tym miejscu dziś stoi kościół). Pieniądze, które zostały zebrane w celu wybudowania kaplicy, były w 1915 roku zabrane przez państwo jako pożyczka wojenna. (oprócz tego wzięto dwa dzwony z wieży kostnicy). Nabożeństwa odbywały się na cmentarzu, po wybudowaniu szkoły w 1905 roku w budynku szkolnym. 3. 7. 1927 była ustalona nowa komisja budowlana, której członkami byli Jan Kubaczka, Jan Lasota, Andrzej Danyś, Paweł Roman, Jerzy Lasota, Adolf Recmanik, Jerzy Sabela, Jan Rakowski, Józef Żwak, Jan

Výsledky sčítání lidu v letech 1900 a 1910

<i>Obec</i>	1900 <i>Celkový počet obyvatel z toho evangelíků</i>	1910 <i>Celkový počet obyvatel z toho evangelíků</i>
Vělopolí	295	306
Třanovice	261 (88%)	270 (88%)
Hradiště	852	875
Těšínsko	535 (63%)	472 (54%)
	731	785
	410 (56%)	398 (51%)
	369 354	434 821
	83 492 (23%)	93 566 (22%)

Vznik samostatného sboru v Třanovicích

Po 2. sv. válce v čele Evangelické hřbitovní obce (kazatelské stanice) v Třanovicích, která patřila sboru v Komorní Lhotce stáli: Jan Kubaczka - Horní Třanovice, Adam Niemczyk - Dolní Třanovice, Jan Niemczyk - Horní Třanovice, Emil Bolek - Dolní Třanovice, Josef Žwak - Dolní Třanovice, Jan Rakowski - Horní Třanovice.

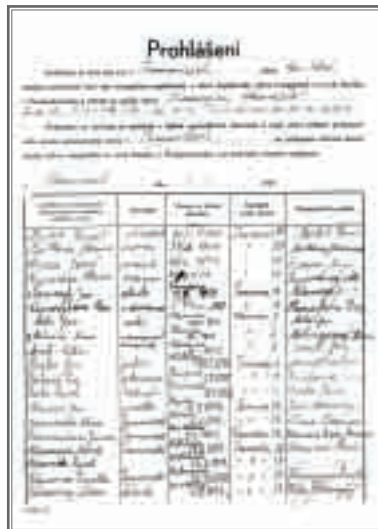
Po celou dobu se tito první „presbyteři“ zabývali myšlenkou založit samostatný sbor v Třanovicích, přičemž nezůstalo jen u myšlenek. Roku 1949 bylo církvi naznačeno, že může počítat s povolením k reorganizaci příliš velikých sborů a vytvořit sbory nové. Přípravy k vytvoření 12 nových sborů se rozběhly v roce 1950 společně s přípravami IV. řádného synodu. Na synodu byly uveřejněny dekrety státní správy, jimiž se povoluje vznik nových sborů. Sbor v Třanovicích byl založen 11.7.1950. Je nutno zdůraznit, že tomu předcházela mnoha prohlášení podepsaná občany vesnic, kteří chtěli založit svůj samostatný sbor.

Tato prohlášení se začala podepisovat 3.2.1949

Počet podepsaných v jednotlivých vesnicích:

Třanovice - 243, Hradiště - 151, Horní Tošanovice - 52, Dolní Domaslavice (Volovec, Zavadovice) - 66

▼ *Prohlášení pro založení sboru
v Třanovicích z r. 1949*

Niemczyk i Jan Nowak. Ci podjęli śmiałą decyzję wybudować zamiast kaplicy kościoła. Jesienią 1927 roku przeprowadzona została wśród trzanowickich ewangelików kolekta, dzięki której zebrano 27 920 Kcz. Finansowo wsparły i inne zbory oraz Fundusz Gustawa Adolfa. 8.9.1929 położono kamień węgielny, 13.9.1931 został uroczystie otwarty nowo wybudowany kościół. Nabożeństwa były odprawiane przez pastorów z Czeskiego Cieszyna i Ligotki Kameralnej. Projekt kościoła wytworzył ing arch Tadeusz Michejda z Katowic, rodak z Olbrachcic. Kościół wraz z cmentarzem należał do zboru w Czeskim Cieszynie, któremu też przedstawiał rachunki ze swej działalności i gospodarowania.

Wyniki spisu ludności z lat 1900 i 1910

<i>Wioska</i>	1900 <i>Ogólna ilość obywateli Z tego ewangelików</i>	1910 <i>Ogólna ilość obywateli Z tego ewangelików</i>
Wielopole	295	306
Trzanowice	261 (88%)	270 (88%)
Grodyszcz	852	875
Śląsk Cieszyński	535 (63%)	472 (54%)
	731	785
	410 (56%)	398 (51%)
	369 354	434 821
	83 492 (23%)	93 566 (22%)

Powstanie samodzielnego zboru w Trzanowicach

Po II wojnie światowej na czele Ewangelickiej Spółki Cmentarnej (stacja kaznodziejska) w Trzanowicach, która należała do zboru w Ligotce Kameralnej, stali: Jan Kubaczka – Toszonowice Górne, Adam Niemczyk – Trzanowice Dolne, Jan Niemczyk – Trzanowice Górne, Emil Bolek – Trzanowice Dolne, Josef Žwak – Trzanowice Dolne, Jan Rakowski – Trzanowice Górne.

Przez cały czas pierwszych „prezbiterów“ nurtowała myśl o założeniu samodzielnego zboru w Trzanowicach, przy czym nie pozostało tylko przy ideach. W 1949 roku kościół został powiadomiony, iż może liczyć z zezwoleniem do reorganizacji zbyt dużych zborów i stworzenia zbiorów nowych. W 1950 roku rozpoczęły się wraz z przygotowaniem IV Regularnego Synodu również przygotowania do powstania 12 nowych zbiorów. Na synodzie zostały oficjalnie ogłoszone dekrety władzy państwowej, które umożliwiały powstanie nowych zbiorów. 11.7.1950 został założony zbor w Trzanowicach. Trzeba podkreślić, iż to poprzedzało mnóstwo obwieszczeń, które były podpisywane przez obywateli wiosek, którzy chcieli założyć swój samodzielny zbor.

Občané Vojkovic se rozdělili a v podepsaném prohlášení ze dne 15.12.1949 se rozhodli, zda chtějí patřit pod sbor v Komorní Lhotce nebo v Třanovicích. Pro Třanovice bylo 21 osob, pro Komorní Lhotku 14 osob.

Počet dětí do 18 let, jejichž rodiče podepsali prohlášení o založení samostatného sboru v Třanovicích, byl 230.

Jelikož na počátku vznikly komplikace s přidružením vesnic Dolní Domaslavice a Vojkovice, zůstaly dočasně u dosavadních mateřských sborů v Komorní Lhotce a v Dolních Bludovicích.

Třanovický sbor tedy v prvopočátku zahrnoval tyto vesnice: *Dolní a Horní Třanovice, Dolní a Horní Tošanovice, Hradiště*.

Později pak proběhlo přidružení obcí Horní Žukov a Vělopolí a to na jejich vlastní žádost potvrzenou podpisy 95% občanů Horního Žukova a 85% občanů Vělopolí.

Dne 14.8.1950 se presbyterstvo usneslo přijmout tyto obce do svého sboru.

To vše bylo potvrzeno Státním úřadem pro věci církevní 26.10.1951

Již před založením sboru v kazatelské stanici Třanovice existovaly pěvecké sbory. Byl to polský sbor pod vedením dirigenta Adamce a český sbor pod vedením dirigenta Kupčička. S příchodem faráře Santaria se pak díky jeho iniciativě tyto pěvecké sbory spojily. Před založením sboru se rovněž konaly biblické hodiny u Karla Danyše v Horním Žukově. Také existoval menší soubor havajských kytar, který hrával na různých setkáních - především mládežových.

Počátky duchovní práce ve sboru

Tehdejší církev lze charakterizovat jako církev zkostnatělou, ve sborech kromě pastora již nikdo jiný neměl vliv na sborový život. Pastor Santarius, který byl ovlivněn Společností Křesťanskou ve Stonavě, jež kladla důraz na pravost a jedinečnost Bible a zapojení laických pracovníků do vedení sboru, si přinesl svou představu fungujícího sboru a začal ji od počátku praktikovat i přes překážky, které mu kladlo tehdejší státní i církevní vedení. Svým nekompromisním postojem tak ovlivnil zásadně život třanovického sboru a později i ostatních sborů v celém Slezsku. (Jelikož Společnost Křesťanská byla oficiálně státem zakázána, vystupovala jako „misijní hnutí“ uvnitř Slezské církve a.v. a v jejím čele stál farář Santarius). Pod jeho vedením, tehdy ještě jako administrátora, se začíná tedy rozvíjet sborová práce. On a jeho spolupracovníci vytvořili v každé obci náležitě ke sboru určité centrum, kde se zvěstovalo evangelium; a to navzdory nepřízni státních úřadů, které chtěly veškeré aktivity zlikvidovat.

Je započata duchovní obnova sboru.

Byly zavedeny biblické hodiny, které se konaly především v kostele, a to na

3. 2. 1949 zaczęto obwieszczanie podpisywać.

Ilość podpisów w poszególnych wioskach: *Trzanowice – 243, Grodziszcz – 151, Toszonowice Górne – 52, Domasławice Dolne (Wotowiec, Zawadowice) - 66*

Obywatele Vojkovic podzielnili się. Podpisali obwieszczanie (15.12.1949), w którym decydowali się, czy chcą należeć do zboru w Ligotce Kameralnej czy do Trzanowic. Za Trzanowicami – 21 osób, za Ligotką Kameralną – 14 osób.

Rodzice 230 dzieci do 18 lat podpisali obwieszczanie dotyczące założenia samodzielnego zboru w Trzanowicach .

Ponieważ na początku zaistniały komplikacje z przyłączeniem wiosek Domasławic Dolnych i Vojkovic, zostały tymczasowo u swoich dotychczasowych macierzyńskich zborów w Ligotce Kameralnej i Błędowicach Dolnych.

Zbór trzanowicki w swoich początkach obejmował następujące wioski: *Trzanowice Dolne i Górne, Toszonowice Dolne i Górne, Grodziszcz*.

Później dołączyły się dzięki własnej prośbie wioski Żuków Górny i Wielopole, co było potwierdzone podpisami 95% obywateli Żukowa Górnego i 85% obywateli Wielopola.

Dnia 14. 8. 1950 prezbyterstwo uchwaliło przyjęcie tych wiosek do swego zboru.

Wszystko było dnia 26.10. 1951 potwierdzone przez Urząd Państwowy do Spraw Kościelnych.

Już przed założeniem zboru istniały w stacji kaznodziejskiej Trzanowice chóry. Chodziło o polski chór pod dyrekcją dyrygenta Adamca i czeski chór, który prowadził dyrygent Kupčičk. Z przyjściem księdza Santariusia i dzięki jego inicjatywie doszło do połączenia tych dwu chórów. Również już przed założeniem zboru odbywały się godziny biblijne u Karola Danyśia w Żukowie Górnym. Istniał też zespół gitar hawajskich, który występował na różnych spotkaniach, zwłaszcza młodzieżowych.

Początki pracy duchowej w zborze

Ówczesny kościół można charakteryzować jako skostniały, oprócz pastora nikt inny w zborze nie mógł mieć wpływu na życie zborowe. Pastor Santarius będąc pod wpływem Společnosti Křesťanské w Stonawie, która podkreślała prawdziwość i wyjątko-

◀ Pierwsze prezbyterstwo w Trzanowicach, r.1950

začátku samostatně v jazyce českém a polském - v pátek v 18 a v 19 hod. a v neděli v 16 a 17 hod., později se změnilo na společné česko-polské.

Rovněž v dalších obcích se konaly biblické hodiny: Hradiště - evangelická škola - středa v 17 hod., Dolní Tošanovice v domě Aloise Ševčíka č.91 - čtvrtek 17 hod., Volovec v domě Františka Žvaka č.40 - první sobota měsíce v 17 hod., Vělopolí v domě Karla Kokotka č.13 - první neděle v 18 hod., Horní Žukov v domě Karla Danyše č.130 - středa v 19 hod., místní evangelická škola - třetí neděle ve 14 a 15 hod.

Krátkodobě nebo při určitých příležitostech se biblické hodiny konaly rovněž na jiných místech sboru. Na programu biblických hodin se kromě faráře Santaria podíleli rovněž laičtí pracovníci, jako Karel Danyš - Horní Žukov 130, František Pawlica - Horní Žukov 47, František Chalupský - Horní Žukov 69, později Karel Boroň - Dobratice 266 a mnozí další.

Byla započata systematická práce s dětmi. Kromě hodin náboženství se v kostele v Třanovicích a ve Vělopolí konaly nedělní besídky v českém a polském jazyce. Kromě faráře Santaria je vedli další spolupracovníci: manželka Vanda Santariusová, Kamila Guznarová, Štěpánka Chalupská, Anna Žvaková, Marie Kokotková, Emilie Kunzová, Helena Smoloniová, Helena a Anna Rucké, Adolf Lasota, Jan Gryga a další.

▲ *Nedělní besídka, r. 1950*

Pro pracovníky nedělních besídek byla každý měsíc pořádána školení s ukázkovými lekcemi. Školení vedl pastor Santarius. Později připravovala lekce paní Gawlasová z Českého Těšína.

Rovněž se vytvořil dorost a mládež, a to především z nových konfirmandů a mladých lidí, kteří dříve chodili do jiných sborů, zejména do Komorní Lhotky.

Instalace prvního pastora sboru v Třanovicích

(Výňatek z Přítele lidu č.12 r. 1950)

V neděli dne 19.11.1950 se konaly pod vedením faráře Jiřího Cymorka v novém sboru v Třanovicích volby tamního faráře. Z 529 osob oprávněných k hlasování se zúčastnilo voleb 292 voličů. Všechny hlasy byly odevzdány na jediného kandidáta, dosavadního administrátora sboru Vladislava Santaria. Instalace nově zvoleného faráře se bude slavnostním způsobem konat v neděli dne

kowość Biblii oraz włączenie laików w prowadzenie zboru, wniósł swą wyobraźnię funkcjonującego zboru i zaraz od początku (na przekór przeszkodom w postaci ówczesnych władz państwowych i kościelnych) rozpoczął jej realizację. Swą bezkompromisową postawą zasadniczo wpłynął na życie trzanowickiego zboru i pozostałych zborów na całym Śląsku. (Ponieważ istnienie Społeczności Chrześcijańskiej było oficjalnie przez państwo zakazane, przedstawiała się ona w postaci „ruchu misyjnego” wewnątrz Śląskiego Kościoła a.w., w czele którego dalej stał ksiądz Santarius.) Rozpoczyna się więc rozwój pracy zborowej pod kierownictwem wtedy jeszcze administratora Władysława Santariususa. On i jego współpracownicy stworzyli w każdej gminie należącej do zboru pewne centrum, gdzie zwiastowano ewangelię, i to na przekór niesprzyjającemu nastawieniu władz państwowych, które usiłowały zakazami i różnymi przeszkodami o zlikwidowanie wszystkich działalności.

Jest rozpoczęta obnova duchowa zboru.

Zaprowadzono godziny biblijne, które odbywały się głównie w kościele, w początkach odrębnie w języku czeskim i polskim – w piątek o godz. 18.00 i 19.00 i w niedzielę o godz. 16.00 i 17.00, później wspólne czesko-polskie.

Godziny biblijne odbywały się i w innych wioskach: Grodziszcz – środa godz. 17.00, Toszonowice Dolne w domu Aloise Ševčíka nr 91 – czwartek godz. 17.00, Wołowiec w domu Františka Žvaka nr 40 – pierwszą sobotę w miesiącu o godz. 17.00, Wielopole w domu Karla Kokotka nr 13 – pierwszą niedzielę o godz. 18.00, Žuków Górny w domu Karola Danysia nr 130 – środa o godz. 19.00, miejscowa szkoła ewangelicka – trzecią niedzielę o godz. 14.00 i 15.00.

Krótkotrwało lub w czasie pewnych okazji godziny biblijne odbywały się i w innych miejscach zboru. W programie godzin biblijnych wzięli udział oprócz księdza Santariususa i laicycy pracownicy: Karol Danyš – Žuków Górny 130, František Pawlica – Žuków Górny 47, František Chalupski – Žuków Górny 69, później Karel Boroň – Dobratice 266 i wielu innych.

Rozpoczęto systematiczną pracę wśród dzieci. Oprócz lekcji religii odbywały się w kościele w Trzanowicach i w Wielopolu szkółki niedzielne w obu językach. Oprócz księdza Santariususa w pracy tej pomagali i inni współpracownicy: žena Vanda Santariusová, Kamila Guznarová, Štěpánka Chalupská, Anna Žvaková, Marie Kokotková, Emilie Kunzová, Helena Smoloniová, Helena a Anna Rucké, Adolf Lasota, Jan Gryga i inni.

Dla pracowników szkółki organizowano każdy miesiąc seminaria z lekcjami pokazowymi prowadzone przez pastora Santariususa. Później materiały do lekcji przygotowywała pani Gawlasová z Českého Cieszyňa.

Powstał również dorost i młodzież, w skład którego wchodził przede wszystkim konfirmandzi i młodzi ludzie, którzy wcześniej uczęszczali do innych zborów, zwłaszcza do zboru w Ligotce Kameralnej.

17.12.1950 ve 14. hod. v kostele v Třanovicích. K této slavnosti domácí víry sousedních sborů zve třanovické staršovstvo.

Oběžník z 28.10.1952 zahrnuje počet věřících ve sboru v Třanovicích

Horní Žukov	294
Třanovice	375
Hradiště	259
Tošanovice	178
Vělopolí	190
CELKEM	1296

▼ Kaple v Horním Žukově, r. 1952

Kromě duchovní práce se rozvíjela i činnost hospodářská. V roce 1952 byla v Horním Žukově přestavěna márnice na kapli, kde bylo možno konat bohoslužby.

V letech 1952-1953 přebudovali sborovníci malou sakristii na velký sborový sál, nad sálem a kanceláři zahájili stavbu bytu pro pastora. Na tento účel získali od státu subvenci ve výši 20000 Kčs (v nové měně).

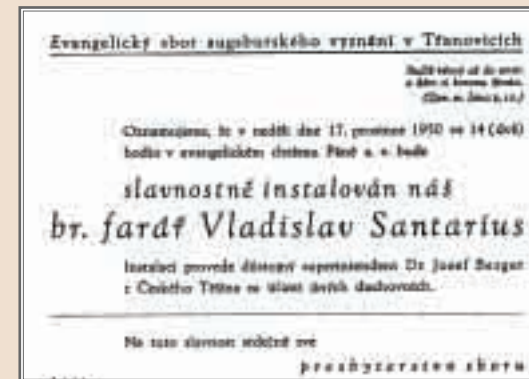
Léta prvního odvolání pastora sboru

Církevní rada SCEAV jmenovala pastora Vladislava Santaria administrátorem v Ostravě s platností od 1.9.1953. Pastor Santarius tedy musel ukončit své působení v Třanovicích k 31.8.1953.

Sbor s tím nesouhlasil, což vyústilo v intervence na všechny kompetentní orgány, včetně zaslání protestního dopisu adresovaného církevní radě SCEAV, kde se mimo jiné píše o tom, že bez vědomí místního presbyterstva byl pastor Santarius přemístěn do Ostravy, což není v souladu s právními předpisy. Ve sboru v Třanovicích byl pro nedostatek duchovních administrátorem tři měsíce senior Josef Fukala. V polovině října byl jmenován administrátorem sboru Karol Krzywoń ml., ale stihl „odsloužit“ jen jedny bohoslužby, neboť 1. listopadu byl povolán do základní vojenské služby. Začíná dlouholetý „boj o pastora“, který přetrvává několik desetiletí. Presbyterstvo zasílá opětovně protestní dopisy, kde požaduje vysvětlení a sdělení důvodu odvolání pastora Santaria z Třanovic. Církevní rada pak zasílá odpovědi, kde odvolání pastora Santaria zdůvodňuje duchovními potřebami sboru v Ostravě. Podle pamětníků tehdejší doby však hlavním důvodem odvolání pastora Santaria z Třanovic byla jeho aktivní práce zejména mezi mladými lidmi,

Instalacja pierwszego pastora trzanowickiego zboru

(Urywek z Przyjaciela Ludu nr 12, 1950 r.)

▲ Zaproszenie na instalację pastora, r.1950

W niedzielę dnia 19.11. 1950 odbyły się pod kierownictwem ks. Jiřího Cymorka w nowym trzanowickim zborze wybory miejscowego księdza. Spośród 529 osób upoważnionych do głosowania w wyborach wzięło udział 292 wyborców. Wszystkie głosy wspierały jedyneho kandydata - dotychczasowego administratora zboru Władysława Santariususa. W niedzielę 17.12.1950 o godz. 14.00 w kościele w Trzanowicach odbyła się uroczystość instalacji nowo wybranego księdza. Na tę uroczystość trzanowickie prezbiterstwo zaprasza wierzących z sąsiednich zborów.

Okólnik z 28.10. 1952 zawiera dane o ilości wierzących w zborze w Trzanowicach

Žuków Górny	294
Trzanowice	375
Grodziszcz	259
Toszonowice	178
Wielopole	190
RAZEM	1296

Oprócz pracy duchowej była bardzo aktywna i działalność gospodarcza. W 1952 roku był w Žukowie Górnym przebudowany budynek cmentarny na kaplicę, gdzie można było odprawiać nabożeństwa.

W latach 1952 – 1953 przebudowali trzanowiccy zborownicy małą zakrytą na dużą salę, nad salą i kancelarią rozpoczęto budowę mieszkania dla pastora. Na ten cel uzyskano od państwa subwencję w wysokości 20000 Kčs (w nowej walucie).

Lata pierwszego odwołania pastora zboru

1.9.1953 Rada Kościelna ŚKEAW mianowała do funkcji administratora w Ostrawie pastora Santariususa. Z dniem 31.8.1953 pastor Santarius musiał ukonczyć swą działalność w Trzanowicach .

Zbór nie przyjął tej wiadomości, co przeistoczyło się w interwencje do wszystkich organów kompetentnych, włącznie z przesłaniem adresowanego Radzie Kościelnej listu protestacyjnego, który między innymi zawiera wzmianki o tym, iż bez wiedzy miejscowego prezbiterstwa przeniesiono pastora Santariususa do Ostrawy, co

což se nezamlouvalo tehdejší státní vrchnosti. Odpovědnost za sbor přebírá Gustav Szurman - pastor sboru Na Nivách - a to od 15.11.1953 až do 28.2.1955, který se stává administrátorem ex currendo. Teprve 1.12.1953 byla mezera v pastorační činnosti sboru odstraněna jmenováním Kazimierza Suchanka, který pracoval pod vedením Gustava Szurmana. Roku 1954 byla dokončena výstavba bytu pro pastora, do něhož se přestěhoval Kazimierz Suchanek.

Práce, kterou započal pastor Santarius, se i v jeho nepřítomnosti ve sboru rozvíjela a pokračovala. Záznam o činnosti sboru z roku 1954 uvádí:

▼ *Smíšený pěvecký sbor, r.1950*

▲ *Dorost, r.1950*

vyučováno česky a polsky. V soboty odpoledne probíhala také výuka konfirmandů.

Na žádost presbyterstva byla 23.srpna 1956 schválena kandidátka laických pracovníků ve sboru a byly zavedeny biblické hodiny v Horních Tošanovicích u Adama Krzyżanka č. 31 (polské) a v Dobraticích u Karla Boroně č. 121 (české).

Po nějakém čase ONV zamítl biblické hodiny v Horních Tošanovicích z důvodů hygienických a také proto, že v malé vzdálenosti od tohoto místa se konají jiné

pěvecké sbory - v Třanovicích působil pěvecký sbor, který v roce 1954 tvořilo 42 stálých členů ve věku od 16 - 25 let. Zpívá se v obou jazycích, zkoušky probíhají ve středu v 19.00 (v létě ve 20.00) a v neděle v 16.00 hod. V roce 1954 vystupoval sbor 46 krát.

orchestr - ve sboru je mandolinový soubor pod vedením dirigenta profesora Hławiczky v počtu 35 hudebníků.

dorost - vedoucí dorostu je Stanisław Kaczmarczyk, setkání dorostu je každý týden v pátek v 16.00 v počtu 25-30 osob.

mládež - mládež má setkání v rámci pěveckého sboru v neděli v 16.00

V roce 1955 je ve sboru vedeno 1450 členů.

Ve školách probíhá rovněž výuka náboženství, a to v Horním Żukově, Třanovicích, Tošanovicích, Vělopolí a Hradišti. S výjimkou Tošanovic bylo náboženství

jest sprzeczne z przepisami prawnymi. W zborze w Trzanowicach z powodu braku księży był przez okres trzech miesięcy administratorem senior Josef Fukala. W połowie października mianowano administratorem zboru Karola Krzywonia mł., który zdążył odprawić tylko jedno nabożeństwo, gdyż 1.11. rozpoczął służbę wojskową.

Rozpoczyna się długoletni „bój o pastora“, który trwał kilkadziesiąt lat. Prezbiterstwo ponownie przesyła listy protestacyjne, w których domaga się wytłumaczenia powodów, dla których pastor Santarius musiał odejść z Trzanowic. W odpowiedzi Rada Kościelna udowadnia, iż zmiany te są spowodowane potrzebami w zborze ostrawskim. Według świadectw ludzi pamiętających tamte czasy głównym powodem odwołania pastora Santariusza z Trzanowic była jego aktywna praca w zborze (zwłaszcza wśród młodzieży), co nie odpowiadało ówczesnym władzom państwowym. Odpowiedzialność za zbór przebrał Gustaw Szurman, pastor zboru Na Niwach (od 15.11.1953 do 28.2.1955), który zostaje administratorem ex currendo. Dopiero 1.12.1953 przez mianowanie Kazimierza Suchanka do funkcji administratora usunięto lukę w działalności kaznodziejskiej. Kazimierz Suchanek pracował pod kietrownictwem Gustawa Szurmana. W 1954 roku skończono budowę mieszkania dla pastora; do mieszkania przeprowadził się ks. Suchanek.

Praca rozpoczęta przez pastora Santariusza naprzekór jego jego nioeobecności była kontynuowana i rozwijała się. Zapis dotyczący działalności zboru z roku 1954 podaje:

Chóry - w Trzanowicach działał chór, do którego w 1954 roku należało 42 starych członków w wieku od 16 – 25 lat. Śpiewa się w obu językach, próby przebiegają w środy o godz. 19.00 (latem o godz. 20.00) i w niedzielę o godz. 16.00. W 1954 roku chór występował 46 razy.

▲ *Zespół madolinowy, r.1952*

Dorost - prowadzącym dorostu jest Stanisław Kaczmarczyk, spotkania dorostu odbywają się każdy piątek o godz. 16.00 (25 – 30 osób).

Orkiestra - w zborze działa zespół mandolinowy, który prowadzi dyrygent prof Karol Hławiczka, w zespole gra 35 muzyków.

Młodzież - młodzież spotyka się w ramach chóru w niedzielę o godz. 16.00.

W 1955 roku zbór obejmuje 1450 członków.

Również w szkołach przebiega nauka religii - w Żukowie Górnym, Trzanowicach, Toszonowicach, Wielopolu i Grodziszczu. Oprócz Toszonowic była nauka religii prowadzona w obu językach. Nauka konfirmacyjna przebiegała każdą sobotą po południu.

biblické hodiny. Navzdory tomuto zákazu biblické hodiny na těchto i jiných místech fakticky probíhaly.

Odhalení sochy Jiřího Třanovského

Realizaci myšlenky na odhalení pomníku Jiřího Třanovského podporoval zejména pastor Santarius. Sbor již měl delší dobu ve vlastnictví sochu akademického sochaře L. Pollaka z Piešťan. 19.7. 1956 presbyterstvo oznámilo Církevní radě záměr postavit památník Jiřího Třanovského a požádalo o dotaci 15000 Kč. K odhalení sochy došlo 30.9.1956, kdy se připomínalo 320. výročí vydání „Cithary“.

Slavnost při odhalení sochy Jiřího Třanovského, r.1956

Odhalení pomníku, jemuž předcházely ve 13.00 hod. bohoslužby, bylo přitomno takové množství lidí, že se nevešli do kostela a museli stát na prostranství před kostelem, na hřbitově a na silnici. Byl přítomen i generální sekretář Světového luterského svazu dr. Carl E. Lund-Quist ze Ženevy, který kázal na bohoslužbách v angličtině (tehdy nejspíš poprvé zazněla v kostele v Třanovicích angličtina), a mnoho dalších hostů (např. prof. M. Bič, prof. J. Michalko, prof. A. Nygren). Po bohoslužbách bylo proneseno několik projevů z tribuny (k tomu účelu zvláště před kostelem zhotovené) a poté třanovický sborovník Józef Zipser odhalil Třanovského sochu.

Návraty a další odvolávání pastora Santaria

Od 1.2.1957 získává pastor Santarius povolení k návratu do třanovického sboru a znovu se tak ujímá jeho vedení.

Sborový život se dále rozvíjí. V roce 1957 vznikl v Třanovicích dechový orchestr pod vedením dirigenta Josefa Kotase.

V Třanovicích bylo 9 vedoucích nedělních besídek a 11 pomocníků. Vedoucími byli: Štěpánka Chalupská, Vanda Santariusová, Lidie Lasotová, Adolf Lasota, Karel Kaczmarczyk, Karel Hlawiczka, Emilie Kunzová a Emilie Danyšová.

Téhož roku byl rovněž opraven kostel a kolem něj vysázen park. Po dvou letech pastorova působení se sbor na svém shromáždění dne 8.2.1959 dovídá, že pastor Santarius má být přemístěn do sboru v Karvině II, a to 15.2.1959. Proti tomuto rozhodnutí se sbor tvrdě ohradil a prostřednictvím sborového shromáždění podal protest, ve kterém se mimo jiné sděluje, že nepřijmou žádného z kněží, který by byl poslán církevními úřady (kurátorem sboru je Adam Niemczyk).

Na prosbu prezbyterstva přijeto dnia 23.8.1956 kandydatkę pracowników – laików w zborze i były zaprowadzone godziny biblijne w Toszonowicach Górnych u Adama Krzyżanka nr 31 (w jęz. polskim) i w Dobracicach u Karla Boroně nr 266 (w jęz. czeskim).

Po pewnym czasie ONV z powodów higienicznych zakazało odprawianie godzin biblijnych w Toszonowicach Górnych. Dalszym powodem było to, że w niewielkich odległościach od danych miejsc są już odprawiane godziny biblijne. Na przekór temu zakazu godziny biblijne nadal w tych miejscach przebiegały.

Odslonięcie pomnika Jerzego Trzanowskiego

Myśl, żeby odsłonić pomnik Jerzego Trzanowskiego, wspierał przede wszystkim pastor Santarius. Zbór już w ciągu dłuższego czasu posiadał dłuta znanego rzeźbiarza L. Pollaka z Piešťan. Dnia 19.7.1956 prezbyterstvo zawiadomiło Radę Kościelną o zamiarze wybudować pomnik Jerzego Trzanowskiego. Prezbyterstvo również żądało o dotację w wysokości 15000 Kcz. 30.9.1956 w ramach obchodów 320. rocznicy wydania „Cithary” odsłonięto pomnik. Przed odsłonięciem pomnika odbyło się o godz. 13.00 nabożeństwo. Na uroczystości było obecnych wiele ludzi, niektórzy z braku miejsca w kościele stali przed kościołem, na cmentarzu i na drodze. Obecny był i sekretarz generalny Światowego Związku Luterskiego, dr. Carl E. Lund – Quistst z Genewy, który wygłosił kazanie w języku angielskim (wówczas najprawdopodobniej po raz pierwszy zabrzmiał w trzanowickim kościele język angielski). Byli obecni i dalsi goście (np. prof. M. Bič, prof. J. Michalko, prof. A. Nygren). Po nabożeństwie z wybudowanej przed kościołem tribuny wygłoszono kilka przemówień a potem trzanowicki zborownik Józef Zipser odsłonił pomnik Trzanowskiego.

Powroty i następnie odwołania pastora Santariususa

Z dniem 1.2.1957 pastor Santarius odzyskuje pozwolenie na powrót do zboru trzanowickiego i tak znów obejmuje jego prowadzenie.

Życie zborowe nadal rozwija się. W 1957 roku powstaje w Trzanowicach orkiestra dęta, którą prowadzi dyrygent Józef Kotas.

W Trzanowicach było 9 prowadzących szkołę niedzielną i 11 pomocniczych. Prowadzącymi byli: Štěpánka Chalupská, Vanda Santariusová, Lidie Lasotová, Adolf

Orkiestra dęta, r. 1957

Nicméně i přes protesty sboru a presbyterstva musel pastor Santarius odejít a jako administrátor sboru byl ode dne 20.2.1959 pověřen farář Josef Fukała. V červnu stejného roku pak Josefa Fukału vystřídal opět farář Kazimierz Suchanek.

V této době vyučovala Štěpánka Chalupská náboženství ve všech školách - celkem 10 tříd (5 českých a 5 polských).

Farář Suchanek administroval třanovický sbor až do roku 1965, kdy dne 19.1. byl správcovstvím sboru pověřen Vladislav Kiedroň - farář v Těrlicku. Záhy však byl dne 19.4.1965 vystřídán a administrátorem sboru v Třanovicích byl jmenován farář Gustav Cieńcala.

V roce 1966 byl založen mužský pěvecký sbor pod vedením dirigenta Gustava Hławiczky.

▲ Mužský pěvecký sbor, r. 1966

národního výboru. Stavbu obětavě vedl presbyter (a pozdější kurátor) sboru v Třanovicích Stanislav Niemczyk. Spolu s jinými brigádníky na stavbě bezplatně odpracovali 6175 hodin.

V roce 1970 byla v Hradišti provedena celková rekonstrukce někdejší evangelické školy na kapli.

► Kazatelská stanice v Hradišti, r. 1971

V roce 1969 po uvolnění politické situace v ČSSR je umožněn návrat pastora Santaria do třanovického sboru, kde se opět ujímá jeho vedení, přestože bydlí v Ostravě, kde je nadále administrátorem ex currendo.

V neděli 28. září 1969 otevřel biskup Jiří Cymorek v Dolních Domaslavicích novou evangelickou modlitebnu. Hostem zde byl mj. i farář Mikuláš Mital' z Brezové na Slovensku; dostavili se dokonce i předseda a tajemník místního

Lasota, Karel Kaczmarczyk, Karel Hławiczka, Emilie Kunzová i Emilie Danysiová.

W tym samym roku doszło do remontu kościoła, a dookoła kościoła wysadzano drzewa.

Po dwu latach działalności pastora zbor na swym zgromadzeniu dnia 8.2.1959 dowiaduje się, iż pastor Santarius ma być przesunięty do zboru w Karwinie II (od 15.2.1959). Decyzja ta wywołuje w czasie odbywającego się zgromadzenia zborowego protesty. Zborownicy podkreślają, iż nie przyjmą żadnego innego księdza wysłanego przez organy kościelne (kuratorem zboru był Adam Niemczyk).

Na przekór protestom zboru i prezbiterstwa musiał pastor Santarius odejść i do funkcji administratora zboru był dnia 20.2.1959 wybrany ks. Józef Fukała. W czerwcu tego roku ks. Fukałę zastąpił ks. Suchanek.

W tym czasie prowadziła Štěpánka Chalupská religię we wszystkich szkołach – w sumie 10 klas (5 czes. i 5 polsk.).

Ksiądz Kazimierz Suchanek administrował w trzanowickim zborze aż do 1965 roku, kiedy prowadzenie zboru obejmuje z dniem 19.1.1965 Vladislav Kiedroň – ksiądz w Cierlicku. Niebawem wszak dnia 19.4.1965 dochodzi do zmiany i zbor trzanowicki administrował ks. Gustaw Cieńcala.

W 1966 roku powstał chór męski, który dyrygował Gustaw Hławiczka.

W 1969 roku sytuacja polityczna w ČSSR się rozluźnia; jest umożliwiony powrót pastora Santarius do zboru trzanowickiego. Ponownie prowadzi zbor jako jego

▲ Kaplica w Domasławicach Dolnych, r. 1969

pastor, pomimo tego, że mieszka w Ostrawie, gdzie zostaje administrátorem ex currendo.

W niedzielę 28.9.1969 otwarto w Domasławicach Dolnych nowy ewangelicki dom modlitwy. Otwarcia dokonał biskup Jiří Cymorek. Na uroczystości gościł między innymi i ks. Mikuláš Mital' z Brezové na Słowacji, przybył nawet i przewodniczący místního národního výboru wraz z sekretarzem generalnym. Pracami budowlanymi kierował prezbiter

(i późniejszy kurator) zboru w Trzanowicach Stanislav Niemczyk. Wraz z innymi braćmi bezpłatnie odpracowali 6 175 godzin.

W 1970 roku doszło w Grodziszczu do zupełnej rekonstrukcji szkoły ewangelickiej na kaplicę.

Doba (ne)normalizace

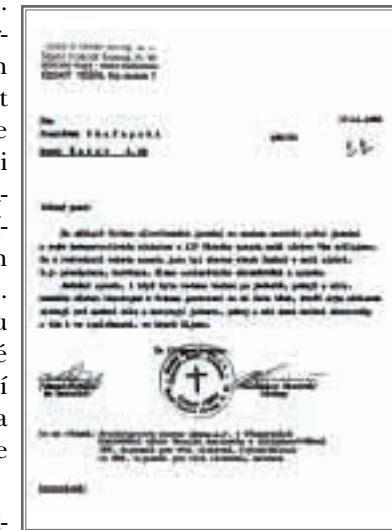
Dne 1.9.1975 byl opětovně odvolán pastor Santarius z třanovického sboru a na jeho místo nastoupil farář Gustav Cienciala. Od 15.9. spravuje třanovický sbor senior Leopold Pavlas, během této doby také často slouží ve sboru vikářka Anna Bystrzycka.

V sedmdesátých a osmdesátých letech dochází ke zostřenému postupu státu proti sborové práci (vedlo to k jistému oslabení sborového života, jež se projevilo např. zánikem některých biblických hodin). Ale celkově lze říci, že se díky horlivosti a vytrvalosti pracovníků udržel sborový život ve svých rozmanitých formách. Dokonce i Sekretariát pro věci církevní ministerstva kultury ČSR se zájstí konstatuje: „Účast laiků v církvi je velmi výrazná a jsou tendence tyto ústavou dané zásady překračovat (zasahování do věcí příslušejících duchovním), např. na biblických hodinách mají nebo chtějí mít hlavní slovo. Dochází i k pokusům ovlivňovat státní správu ve věcech rozmístování duchovních. Velké nebezpečí pro církev vytváří někteří laici, kteří bez jakéhokoliv pověření působí bez ohledu na církevní ústavu proti současnému vedení církve i proti záměrům státní správy.“

Od 1.12.1976 se administrátorem třanovického sboru stává farář Jan Niedoba.

Dopisem ze dne 17.11.1980 byl dočasný kurátor třanovického sboru František Chalupský protiprávně zbaven všech funkcí ve SCEAV v reakci na jeho vystoupení na XIV. synodu církve (roku 1991 byl rehabilitován in memoriam). Na protest proti odvolání kurátora sboru přestaly dosavadní pěvecké sbory a dechový orchestr vystupovat na bohoslužbách. Z tohoto důvodu byl založen nový smíšený pěvecký sbor pod vedením pastora Pawła Romana. Sbor poprvé vystoupil 24.12.1980 na jitřních bohoslužbách.

Dne 13.2.1981 bylo vyhlášeno uvolnění místa na pastora třano-

▲ *Odvolávací dekret kurátora sboru Františka Chalupského, r. 1980*

◀ *Nový smíšený pěvecký sbor, r. 1980*

Okres (nie)normalizacji

1.9.1975 roku był pastor Santarius ponownie odwołany ze zboru trzanowickiego i na jego stanowisko nastąpił ks. Gustav Cienciala. Od 15.9. zborom trzanowickim opiekuje się również senior Leopold Pavlas, w tym czasie w zborze często służy również wikariusz Anna Bystrzycka.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych państwo zaostrza swe działania przeciw pracy zborowej (prowadziło to do pewnego osłabienia pracy zborowej, następstwem czego np. niektóre godziny biblijne przerwały swoją czynność). Owszem dzięki gorliwości i wytrwałości pracowników życie zboru nie ustało. Nawet Sekretariat do Spraw Kościelnych Ministerstwa Kultury ČSSR z pewną niechęcią konstatuje: „Bardzo wyraźny jest udział laików w kościele i pojawiają się tendencje przekraczające pewne zasady (wtrącanie się do spraw duchownego), np. w czasie godzin biblijnych laicy mają lub chcą mieć główne słowo. Pojawiają się i próby wpływania na organ państwowy w sprawach rozmieszczania duchownych. Wielkim niebezpieczeństwem dla kościoła są i niektórzy laicy, którzy bez jakiegokolwiek polecenia organizują działania przeciw kierownictwu kościoła i przeciw organom państwowym.“

Od 1.12.1976 administrátorem trzanowického zboru zostaje Jan Niedoba.

Listem z dnia 17.11.1980 został dotychczasowy kurátor zboru trzanowickiego František Chalupski przeciwwpáwnie pozbawiony wszystkich funkcji w ŠKEAW. Była to reakcja na jeho vystápenie w czasie XIV Synodu Kościoła (w 1991 roku był rehabilitowany in memoriam). Na znak protestu przeciw odwołaniu kurátora odmówily chóry i orkiestra dęta występów w nabożeństwach. Dlatego pod kierownictwem pastora Romana powstał nowy chór mieszany. Po raz pierwszy wystąpił dnia 24.12.1980 na nabożeństwie jutrzennym.

Dnia 13.2.1981 ogłoszono uwolnienie miejsca na pastora zboru trzanowickiego, ponieważ prawoplatnie wybrany pastor Santarius wówczas nie uzyskał pozwolenia państwa wykonywać funkcje pastora w Trzanowicach. O miejscu pastora ubiegał się administrator Jan Niedoba. 28 czerwca odbyło się zgromadzenie zborowe, jego programem był wybór pastora. Z 319 obecnych 262 głosowało za, 51 przeciw, 6 wstrzymało się od głosu. Pastorem zboru został wybrany Jan Niedoba.

Uroczystość instalacji nowego pastora odbyła się 9.8.1981.

▲ *Prezbiterstwo, r. 1980*

vického sboru, neboť právoplatně zvolený pastor Vladislav Santarius tehdy neměl státní souhlas pro pastora v Třanovicích. O místo pastora se ucházel dosavadní administrátor Jan Niedoba. 28. června se konalo sborové shromáždění, jež mělo na programu volbu pastora. Z 319 přítomných hlasovalo 262 pro, 51 proti, 6 se zdrželo hlasování. Pastorem sboru byl zvolen Jan Niedoba.

Instalace nového pastora pak proběhla 9.8.1981

Církevní informátor na rok 1983 uvádí: V Třanovicích je počet věřících 850, pastorem je Jan Niedoba, kurátorem Jiří Kotas z Horních Tošanovic.

Jan Niedoba byl 3.2.1985 přesunut do Bystřice. Jako vikář byl Třanovicím přidělen Bedřich Pieter z Řeky. Administrátorem sboru je Wilhelm Stonawski.

V roce 1986 byly Třanovice připojeny k Dolnímu seniorátu.

Dnem 22.7.1986 přebírá administraci třanovického sboru farář Bogusław Kokotek z Třince.

V 80. letech byla dle projektu Ing. arch. Karla Cieślara provedena rekonstrukce interiéru, který se stal moderním sakrálním prostorem, jenž koncentruje pozornost posluchačů na monumentální kříž.

V roce 1988 byl připojen Frýdek-Místek k Třanovicím jako pátá kazatelská stanice.

Sbor v době politického uvolnění a demokratizace společnosti.

Práci ve sboru na konci období komunismu (1989) popisuje tehdejší senior Vladislav Volný takto: „Působí zde smíšená pěvecká sdružení, mužský sbor, do několika skupin rozdělené nedělní dětské pobožnosti, pokonfirmační mládež, která působí v početných dvou skupinách (dorost a mládež). Dobře organizována je práce sester. Sbor má vlastní dechovku a jiné hudebně-vokální soubory. Návštěvnost služeb Božích je nejvyšší v naší církvi. Vedle bohoslužebného života se ve sboru konají četná evangelizační shromáždění. Večery hudby a zpěvu, mládežová sejití a setkání střední generace. Samozřejmě, že se nezapomíná ani na ty nejstarší, pro které se připravuje večere Páně s dovozem a odvozem.“

Na podzim roku 1988 je zahájena rozsáhlá přístavba sálu a bytu, která byla dokončena v roce 1989.

S novým politickým zřízením přicházejí po roce 1989 i nové možnosti práce ve sboru a také na necírkevní půdě. V roce 1991 získává „Misijní hnutí“, působící doposud ilegálně, opět právní formu občanského sdružení pod názvem Křesťanské společenství-Společnost Chřešcijańska. KS-SCH je hybnou silou práce v různých oblastech sborového života, a to od práce s dětmi až po péči o nejstarší členy sboru. Zahrnuje rovněž návštěvy dvou domovů důchodců - ve Frýdlantu a Komorní Lhotce, návštěvy azylového domu v Karviné, příležitostná setkání v kulturních domech v Třanovicích, Vělopolí a v Hradišti - adventní koncerty, velikonoční slav-

Informator kościelny w 1983 roku podaje liczbę wierzących 850; pastorem jest Jan Niedoba, kuratorem Jiří Kotas z Toszonowic Górnych.

Z dnem 3.2.1985 byl Jan Niedoba přesunut do Bystrzycy. Wikariuszem w Trzanowicach został Bedřich Pieter z Rzeki. Administrátorem zboru jest Wilhelm Stonawski.

W 1986 roku były Trzanowice włączone do Dolnego Senioratu.

Z dnem 22.7.1986 administrację zboru przejął Bogusław Kokotek z Trzyńca.

W latach 80. doszło do rekonstrukcji wnętrza według projektu ing arch Karola Cieślara. Interier kościoła tak stał się nowoczesnym przybytkiem sakralnym. Uwaga słuchaczy koncentruje się na monumentalny krzyż.

W 1987 roku dołączono Frýdek - Místek do Trzanowic jako piątą stację kaznodziejską.

Zbór w okresie rozluźnienia politycznego i demokratyzacji życia społecznego

Pracę w zborze pod koniec okresu komunizmu (1989 roku) charakteryzuje ówczesny senior Władysław Volny następująco: „Działają tu mieszane chóry, chór męski, szkoła niedzielna, w której dzieci są podzielone do kilka grup, młodzież pokonfirmacyjna (dorost i młodzież). Bardzo dobrze organizowana jest praca siostr. W zborze działa orkiestra dęta i inne wokarno-muzyczne zespoły. Udział wierzących w nabożeństwach jest najwyższy z całego kościoła. Oprócz nabożeństw odbywają się też zgromadzenia ewangelizacyjne, wieczory muzyki i śpiewu, spotkania młodzieżowe i spotkania generacji średniej. Nie zapomina się też o najstarszych członkach zboru, dla których organizowane są spotkania z Komunią Świętą (zbór zapewnia dojazd starszych).“

▼ *Spotkanie najstarszych zborowników, r. 1988*

Jesienią 1988 roku rozpoczęto przybudówkę sali i mieszkania. Przybudówka była dokończona w 1989 roku.

Z nową sytuacją polityczną po 1989 roku pojawiają się i nowe możliwości pracy zborowej i w środowisku niewierzącym. W 1991 roku „ruch misyjny”, który dotąd działał nielegalnie, otrzymuje prawne pozwolenie działania w formie towarzystwa noszącego nazwę Křesťanské společenství – Společnost Chřešcijańska (KS – SCH). KS – SCH jest ożywiającym elementem pracy zborowej w różnych jej dzie-

nosti a jiné. Sbor se rovněž aktivně zapojil do oslav 400. výročí narození Jiřího Třanovského (1992). Mládež a dorost pořádá od roku 1992 pravidelné podzimní Dny dorostu a mládeže. Je rovněž navázán partnerský vztah s norským luterským sborem v Jørpelandu.

V letech 1993-94 pomáhal ve sboru vikář Tomasz Chudecki z Polska.

Kazatelská stanice ve Frýdku-Místku se osamostatnila roku 1994.

V roce 1994 převzal administraci třanovického sboru farář Jan Drózd - pastor sboru v Horní Suché. Ve sboru pak působí až do roku 2000, kdy náhle umírá. Během jeho činnosti mu pomáhali vikář Tomáš Tyrlik (1994-98) a vikář Janusz Kożusznik (1998-99). Od roku 2000 je administrátorem sboru senior Tomáš Tyrlik - pastor sboru ve Frýdku - Místku. Příležitostně vede bohoslužby diakon Emil Kroczeck - předseda masmediální komise SCEAV, bydlící v bytě farního sboru v Třanovicích.

V roce 1995 proběhla generální oprava kaple v Horním Žukově a rovněž oprava střechy kostela v Třanovicích. V roce 1999 pak byla provedena oprava fasády, nový venkovní nátěr kostela a rekonstrukce vstupního schodiště do kostela. Následně roku 2000 byla vyměněna dlažba a upraveno okolí kostela.

Faráři působící ve sboru v Třanovicích

<i>Jméno</i>	<i>Doba působení</i>	<i>Poznámka</i>
Vladislav Santarius	1950-1953	
Josef Fukala	1953	3 měsíce
Karol Krzywoń ml.	1953	necelé 2 týdny
Gustaw Szurman	1953-1955	
Kazimierz Suchanek	1953-1957	
Vladislav Santarius	1957-1959	podruhé
Josef Fukala	1959	4 měsíce
Kazimierz Suchanek	1959-1965	podruhé
Vladislav Kiedroń	1965	3 měsíce
Gustaw Cienciała	1965-1968	
Vladislav Santarius	1968-1975	potřetí † 1989
Gustav Cienciała	1975	2 týdny
Leopold Pavlas	1975-1976	velice často zastupuje vikářka Anna Bystřická
Jan Niedoba	1976-1985	v roce 1980 zvolen pastorem
Bedřich Pieter	1985-1986	admin. je Wilhem Stonawski
Boguslaw Kokotek	1986-1993	
Tomasz Chudecki	1993	
Tomáš Tyrlik	1994-1998	
Jan Drózd	1994-2000	† 2000
Janusz Kożusznik	1998-1999	
Tomáš Tyrlik	od 2000	

dzinach. Obejmuje pracę od dzieci po najstarszych członków zboru. Dotyczy odwiedzin dwu domów starców we Frydlancie i Ligotce Kamerelnej - odwiedzin domu azylowego w Karwinie, okazjnych spotkań w domach kultury w Trzanowicach, Wielopolu i Grodziszczu. Następnie to organizacja koncertów adwentowych i uroczystości wielkanocnych i innych imprez. Zbór również włączył się aktywnie do organizacji obchodów 400. rocznicy urodzin Jerzego Trzanowskiego (1992). Od 1992 roku młodzież wraz z dorostem regularnie przygotowuje Dni Dorostu i Młodzieży, które odbywają się co roku we wrześniu. Nawiązano również stosunki partnerskie z norweskim zborom luterańskim w Jørpelandzie.

Od 1993 do 1994 roku w naszym zborze pomaga wik. Tomasz Chudecki z Polski.

W 1994 roku usamodzielniała się stacja kaznodziejska we Frýdku – Místku.

W 1994 roku administrację zboru przyjmuje Jan Drózd – pastor zboru w Suchej Górnej. W zborze pracuje aż do 2000 roku, gdy nagle umiera. W czasie jego działalności pomagali mu wikariusz Tomáš Tyrlik (1994–1998) i wikariusz Janusz Kożusznik (1998–1999). Od 2000 roku administrátorem zboru jest senior Tomáš Tyrlik – pastor zboru we Frýdku – Místku. Okazjonalnie nabożeństwa odprawia diakon Emil Kroczeck, przewodniczący komisji masmedialnej ŚKEAW mieszkający w parafialnym mieszkaniu w Trzanowicach.

W 1995 roku dokonano gruntownej odbudowy kaplicy w Żukowie Górnym i również odbudowano dach kościoła trzanowickiego. W 1999 roku odbudowano fasadę, pokryto zewnętrzną ścianę kościoła nowym lakierem i zrekonstruowano schody do kościoła. Następnie w 2000 roku ułożono nowy bruk i uporządkowano teren wokół kościoła.

Księża działający w Zborze Ewangelickim w. a. w Trzanowicach

<i>Nazwisko pastora</i>	<i>Czas działalności</i>	<i>Uwagi</i>
Vladislav Santarius	1950 – 1953	
Josef Fukala	1953	3 miesiące
Karol Krzywoń ml.	1953	niespełna 2 tygodnie
Gustaw Szurman	1953 – 1955	
Kazimierz Suchanek	1953 – 1957	
Vladislav Santarius	1957 – 1959	po raz drugi
Josef Fukala	1959	4 miesiące
Kazimierz Suchanek	1959 – 1965	po raz drugi
Vladislav Kiedroń	1965	3 miesiące
Gustaw Cienciała	1965 – 1968	
Vladislav Santarius	1968 – 1975	po raz trzeci, †1989
Gustaw Cienciała	1975	2 tygodnie
Leopold Pavlas	1975 – 1976	bardzo często zastępuje wik. Anna Bystrzycka
Jan Niedoba	1976 – 1985	w 1980 r. wybrany pastorem

Kurátoři evang. a. v. sboru v Třanovicích

<i>Jméno</i>	<i>Doba působení</i>	<i>Poznámka</i>
Jan Kubaczka	1950-1955	
Adam Niemczyk	1955-1959	své funkce se vzdal
František Chalupský	1969-1980	byl zbaven všech funkcí ve sboru
Adam Niemczyk	1980 - 1981	podruhé
Jiří Kotas	1981-1987	
Adolf Lasota	1987-1999	
Stanislav Niemczyk	od 1999	

Kostelníci evang. a.v. sboru v Třanovicích

<i>Jméno</i>	<i>Doba působení</i>	<i>Poznámka</i>
Jan Gryga	Před vznikem samost. sboru	Byl současně i hrobníkem
Adam Bialoń	1944-1956	Byl současně i hrobníkem
Theodor Hrboczek	1956-1965	společně se svou ženou
Helena Guznarová	1965-1998	
Danuše Klusová	od r. 1998	

Faráři, kteří vyšli ze sboru v Třanovicích

<i>Jméno</i>	<i>Působení</i>	<i>Poznámka</i>
Stanislav Kaczmarczyk	nynější farář ČCE v Č. Těšíně Na Rozvoji	
Vladislav Volný	nynější biskup SCEAV	
Karel Bilan	Krásná Ves - Slovensko	† 2.4.1975 po autonehodě
Jan Drózd	Horní Suchá, Třanovice	† 14.3.2000
Štěpán Marosz	jáhen ČCE ve Štramberku	
Marek Říčan	vikář SCEAV v Třinci	

Varhaníci

Karel Adamiec, Vanda Romanová, Emilie Žwaková, Petr Roman, Rut Tomanová, Eva Niemcová, Beata Romanová

Vedoucí mládeže

Adolf Lasota, Pavel Klimoszek, Karel Hlawiczka, Karel Kaczmarczyk, Pavel Danyš, Česlav Roman, Karel Říman, Rudolf Marosz, Lubomír Fikoczek, Zbygniev Molin, Michal Klus, Libor Gryga

Bedřich Pieter	1985 – 1986	adm. Wilhem Stonawski
Bogusław Kokotek	1983 – 1993	
Tomasz Chudecki	1993 – 1994	
Tomáš Tyrlík	1994 - 1998	
Jan Drózd	1994 - 2000	† 2000
Janusz Kożusznik	1998 – 1999	
Tomáš Tyrlík	od 2000 roku	

Kuratorzy Zboru Ewangelickiego w.a. w Trzanowicach

<i>Nazwisko kuratora</i>	<i>Czas działalności</i>	<i>Uwagi</i>
Jan Kubaczka	1950 - 1955	
Adam Niemczyk	1955 – 1959	abdykował
František Chalupský	1969 – 1980	został pozbawiony z wszystkich funkcji w zborze (po raz drugi)
Adam Niemczyk	1980 – 1981	
Jiří Kotas	1981 – 1987	
Adolf Lasota	1987 – 1999	
Stanisław Niemczyk	od 1999 roku	

Kościelni (zakrystiani) Zboru Ewangelickiego a. w. w Trzanowicach

<i>Nazwisko kościelnego</i>	<i>czas działalności</i>	<i>Uwagi</i>
Jan Gryga	przed powstaniem samodzielnego zboru	był zarówno i grabarzem
Adam Bialoń	1944 – 1956	był zarówno i grabarzem
Theodor Hrboczek	1956 – 1965	razem z swoją żoną
Helena Guznarová	1965 – 1998	
Danuše Klusová	od 1998 roku	

Księża, którzy wyszli z trzanowickiego zboru

<i>Nazwisko księdza</i>	<i>Działalność</i>	<i>Uwagi</i>
Stanislav Kaczmarczyk	obecnie ksiądz ČCE Cz. Cieszynie Na Rozwoju	
Władysław Volný	obecnie biskup ŠKEAW Krásná Ves – Słowacja	† 2.4.1975 w wypadku samochodowym
Jan Drózd	Sucha Górna, Trzanowice	† 4. 3. 2000
Štěpán Marosz	diakon ČCE w Štramberku	
Marek Říčan	wikariusz ŠKEAW w Trzyńcu	

Dirigenti pěveckých sborů a hudebních souborů

Smíšený pěvecký sbor (1950): Karel Adamec, Josef Kotas, Gustav Hlawiczka st., Gustav Hlawiczka ml.

Mandolinový soubor, později orchestr mládeže (1953-68): prof. Karel Hlawiczka, Jan Guznar, Jindřich Kunz

Mužský pěvecký sbor (1966): Gustav Hlawiczka st., Gustav Hlawiczka ml., Karel Říman, Oto Chowaniok

Smíšený pěvecký sbor (1980): Paweł Roman, Irena Krzyżankova

Dívčí soubor Melodie: Urszula Hudeczková, Jana Źwaková, Andrea Hlawiczková, Ingrid Hlawiczková

Dětský soubor Paprsek (1979): Gustav Hlawiczka, Eva Jaworková, Iva Tomiczková, Kristina Římanová

Dechový orchestr (1957): Josef Kotas, Josef Sikora, Jindřich Kunz, Oto Chowaniok, Jan Pieter

Akord (1963): Česlav Roman

Po celou dobu trvání sboru existuje rovněž dramatický kroužek, který nacvičoval a hrál různá divadelní představení jak na půdě sboru, tak i mimo sbor. V současné době jej vede Anna Šmilowska.

Osobnosti působící v Třanovicích

Vladislav Santarius (1950-1953, 1957-1959, 1968-1975). Narodil se 12.11.1915 ve Stonavě v rodině horníka jako páté dítě. Po ukončení gymnasia v Českém Těšíně roku 1937 zahájil teologická studia v Bratislavě, pokračoval ve Varšavě a v Praze. Za II. svět. války - od roku 1940 - pracoval v dole Barbora, později byl odeslán na nucené práce do Německa. Po válce pracoval do roku 1946 jako úředník opět na dole Barbora v Karvině, v letech 1946-1948 v Těšínské tiskárně jako korektor. Mezitím dokončil dálkové studia teologie v Bratislavě, v letech 1946-1948 studoval i na Právnické fakultě UK. Již od mládí byl činný v tehdejších misijním hnutí Společnosti Chrzešcijaňskej, zejména v práci nedělních besídek a na biblických

hodinách. Po druhé světové válce byl zvolen předsedou Společnosti Chrzešcijaňskej ve Slezsku. Již jako student teologie vypomáhal ve sborech v Bludovicích, Ostravě a jinde. Jeho ordinace se konala 27.9.1948 v Českém Těšíně a pak byl vikářem v Komorní Lhotce, kde také řídil ústavy Betezda a Sarepta. Roku 1950 se stal farářem v Třanovicích, odkud však byl přinucen odejít 1.9.1953. V letech 1953-1957 je administrátorem sboru v Ostravě, posléze v Bohumíně. Od 1.2.1957 do 15.2. 1959 opět působí v Třanovicích, v letech 1959-1963 v rodné Stonavě, nej-

Organisanci

Karel Adamiec, Vanda Romanová, Emilie Źwaková, Petr Roman, Rut Tomanová, Eva Niemcova, Beata Romanová

Prowadzacy mlodziezy

Adolf Lasota, Paweł Klimoszek, Karol Hlawiczka, Karel Kaczmarczyk, Paweł Danyś, Česlav Roman, Karel Říman, Rudolf Marosz, Lubomír Fikoczek, Zbygniew Molin, Michal Klus, Libor Gryga.

Dyrygenci chórów i zespolów muzycznych

Chór mieszany (1950): Karel Adamiec, Josef Kotas, Gustav Hlawiczka st., Gustav Hlawiczka ml.

Zespół mandolinowy, później orkiestra młodzieżowa (1953 – 1968): prof Karol Hlawiczka, Jan Guznar, Jindřich Kunz.

Chór męski (1966): Gustav Hlawiczka st., Gustav Hlawiczka ml., Karel Říman, Oto Chowaniok

Chór mieszany (1980): Paweł Roman, Irena Krzyżanek

Zespół dziewczęcy Melodie: Urszula Hudeczková, Jana Źwaková, Andrea Hlawiczková, Ingrid Hlawiczková.

Zespół dziecięcy Paprsek (1979): Gustav Hlawiczka, Eva Jaworková, Iva Tomiczková, Kristina Římanová.

Dyrygenci orkiestry dętej (1957): Josef Kotas, Josef Sikora, Jindřich Kunz, Oto Chowaniok, Jan Pieter

Akord (1963): Česlav Roman

Od początku istnienia zboru działa również zespół dramatyczny. Zespół próbował i wystawiał różne sztuki teatralne. Występował nie tylko w naszym zborze, lecz i poza zborzem. Obecnie zespół prowadzi Anna Šmilowska.

Osobowości działające w Trzanowicach

Vladislav Santarius (1950-1953, 1957-1959, 1968-1975). Urodził się 12.11. 1915 w Stonawie w rodzinie górnik jako piąte dziecko. Po ukończeniu gimnazjum w Czeskim Cieszynie w 1937 roku rozpoczął studia teologiczne w Bratysławie, następnie w Warszawie i Pradze. W czasie II wojny światowej - od 1940 roku - pracował w kopalni Barbora, później wysłano go na przymusowe prace do Niemiec. Po wojnie pracował do 1946 roku jako urzędnik w kopalni Barbora w Karwinie, w latach 1946-1948 pracował w Drukarni Cieszyńskiej jako korektor. W tym czasie skończył zaoczne studia teologiczne w Bratysławie, w latach 1946-1948 studiował nawet na wydziale prawa UK w Pradze. Już od swej młodości był czynny

prve jako seniorátní vikář, posléze jako administrátor. 31.5.1963 byl propuštěn z práce v církvi a do roku 1965 pracoval v rekultivační firmě v Karviné. Od roku 1965 je administrátorem v Ostravě, kde bydlí a pracuje do konce srpna 1980. 15. dubna 1968 se vrací do Tranovic, kde je pastorem do 31.10.1973 a poté administrátorem ex currendo do 15. září 1975, kdy je opět nucen tento sbor opustit. Pracuje pak do 1. září 1980 v Ostravě, kdy pro nevyřízení jeho žádosti o přemístění odchází do důchodu. Po více než sedm let je mu odepíráno povolení ke kazatelské službě. Když mu povolení bylo konečně uděleno, hlásá Slovo Boží už jen krátce. Na cestě do Českého Těšína je ve vlaku zasažen mrtvicí a následně umírá dne 5.6.1989 v nemocnici v Havířově. Smuteční obřad se konal v sobotu 10. června 1989 v evangelickém kostele Na Nivách v Českém Těšíně. Rozloučit se s ním přišli kromě rodiny, přátel a členů sboru ve velikém počtu i jeho spolupracovníci na vinici Páně. Zakrátko jej následuje jeho věrná životní družka, Vanda roz. Bubíková (*19.12.1921, †15.12.1989). V listopadu téhož roku se zhroutil komunistický režim a před církví se otevřely nové možnosti, na které připravil řadu misijních pracovníků právě zesnulý pastor.

V letech 1945-58 pobývá v Československu **prof. Karol Hławiczka** (*14.2.1894, †22.7.1976), muzikolog, pedagog, skladatel a varhanní virtuos. Působil misijně a hudebně zejména ve sborech v Komorní Lhotce a v Tranovicích. Pastor Santarius jej uvádí do misijní práce, kde K. Hławiczka nachází široké pole působnosti - diriguje orchestry a pěvecké sbory, vede biblické hodiny a setkání mládeže, školí, přednáší, vydává zpěvníky pro pěvecké sbory („Cytra“, 1950, „Cithara. 35 misijních písní pro smíšené sbory“) a pro děti („Stokrótki“, 1948); připravil též zpěvník, který se měl jmenovat Hosanna a který obsahoval přes 1000 písní, z nichž mnohé profesor přeložil (překládal ze sedmi jazyků). Vydal také krátký životopis Spurgeona, sbírku svědectví „Spod strzechy śląskiej“ aj. V letech 1948-1951 se účastní organizace misijních slavností ve Zlíně. Roku 1958 odchází do Polska (Cieszyn). Bratr Adam o něm řekl: „On byl evangelista i niewątpliwie był też duszpasterzem, ponieważ posiadał umiejętność rozmawiania z ludźmi i przemawiania do nich. Zwłaszcza w okresie zaolziańskim działał bardzo dużo dobrego. Tam go ludzie wspominają“.

Jan Drózd se nar. 8. května 1942 v Koňské. Po ukončení gymnasia v Českém Těšíně usiloval o to, aby mohl zahájit teologická studia. Ačkoli se hlásil 4x, nikdy nedostal ani církevní, natož státní souhlas. Vystudoval tedy další střední školu a pracoval v Třineckých železárnách jako technik, přičemž se soukromě vzdělával v teologických disciplínách, zvláště pak se věnoval církevním dějinám. Současně pracoval ve sborech, zvláště v mládeži - nejprve v Českém Těšíně, později v Tranovicích. Po sametové revoluci ho sbor v Suché povolal na místo diakona, kde pracoval od 1.7.1991 na plný úvazek. Roku 1993 se

w ruchu misyjnym Społeczności Chrześcijańskiej, zwłaszcza w pracy szkółek niedzielnych i na godzinach biblijnych. Po II wojnie światowej był wybrany przewodniczącym Społeczności Chrześcijańskiej na Śląsku. Już jako student teologii pomagał w zborach w Błędowicach, Ostrawie i innych. Jego ordynacja odbyła się 27.9.1948 w Czeskim Cieszynie, później został wikariuszem w Ligołce Kameralnej, gdzie również kierował zakładami Betezda i Sarepta. W 1950 roku został księdzem w Trzanowicach, skąd był zmuszony 1.9.1953 odejść. W 1953-1957 roku był administratorem w Ostrawie, później w Boguminie. Od 1.2.1957 do 15.2.1959 jest znów księdzem w Trzanowicach, w latach 1959 - 1963 działa w rodzimej Stonawie najpierw jako wikariusz senioralny, później jako administrator. 31.5.1963 został zwolniony z pracy w kościele i od 1965 roku pracował w zakładzie rekultywacyjnym w Karwinie. Od 1965 roku był administratorem w Ostrawie, gdzie mieszkał i pracował do końca sierpnia 1980 roku. 15 kwietnia 1968 powraca do Trzanowic, gdzie pracuje jako pastor do 31.10.1973, a później jako administrator ex currendo do 15.9.1975, kiedy znów jest zmuszony opuścić zbór. Później pracuje w Ostrawie i z powodu nie przyjęcia jego prośby o zmianę miejsca odchodzi 1.9.1980 na emeryturę. Ponad siedem lat nie otrzymał zezwolenia do służby kaznodziejskiej. Po otrzymaniu zezwolenia głosi Słowo Boże już tylko przez krótki okres. W pociągu w drodze do Czeskiego Cieszyna dostaje udar mózgu, następstwem czego w hawierzowskim szpitalu dnia 5.6.1989 umiera. Uroczystość pogrzebowa odbyła się w sobotę 10 czerwca 1989 w Kościele Ewangelickim Na Niwach w Czeskim Cieszynie. Pożegnać się z nim przyszło oprócz rodziny, przyjaciół i członków zboru i szerokie grono jego współpracowników na winnicy pańskiej. Krótko potem umiera jego żona Wanda z Bubików (*19.12.1921, †15.12.1989). W tym samym roku w listopadzie runął komunizm, kościołowi otworzyły się nowe możliwości, do których wielu misyjnych pracowników przygotował właśnie zmarły pastor.

W latach 1945-1958 przebywa w Czechosłowacji **prof. Karol Hławiczka** (*14.2.1894, †22.7.1976) - muzykolog, pedagog, kompozytor i mistrz organowy. Działał misyjnie i muzycznie zwłaszcza w zborach Ligołce Kameralnej i w Trzanowicach. Pastor Santarius wprowadził go do pracy misyjnej, gdzie K. Hławiczka znajduje szerokie pole działalności - dyryguje orkiestry, chóry, prowadzi godziny biblijne i spotkania młodzieżowe, prowadzi seminaria, wykłady, wydaje śpiewniki dla chórów („Cytra“, 1950; „Cithara. 35 pieśni misyjnych chórów mieszanych“) i dla dzieci („Stokrótki“, 1948); przygotował również śpiewnik, który miał nazywać się Hosanna i w którym znajdowało się ponad 1000 pieśni. Wiele z nich profesor przetłumaczył (tłumaczył z siedmiu języków). Wydał również krótki życiorys Spurgeona, zbiór świadectw „Spod strzechy śląskiej“ itd. W latach 1948 - 1951 bierze

stal pastorem tamtéž, o rok později byl jmenován administrátorem v Třanovicích. Od roku 1995 byl členem Církevní rady. Zemřel v sobotu 4. března 2000 v Třanovicích v kostele, poté co nedokončil pohřeb bl.p. Jaroslava Římana. Poslední rozloučení s církevní radou Drózdem se konalo 11. března 2000; nad jeho rakví se sklonil mj. i řeckokatolický archimandrita Jan Sergiusz Gajek, jenž připomenul slova z Mt. 5, 11.

Sbor v číslech

<i>Počet pokřtěných dětí (celkem)</i>	1019	
Nejmenší počet křtěných dětí	10	r. 1996, 1999
Největší počet křtěných dětí	30	r. 1958
<i>Počet konfirmandů (celkem)</i>	900	
nejmenší počet konfirmandů	10	1988, 1996, 1997
největší počet konfirmandů	30	1955
<i>Počet svateb (celkem)</i>	452	
nejméně svateb	3	1992
nejvíce svateb	22	1951
<i>Pohřby (celkem)</i>	806	
nejméně pohřbů	7	1950, 1961
nejvíce pohřbů	29	1986

Současnost

BOHOSLUŽBY - konají se každou neděli v 8.30 hod. První a třetí neděle jsou v jazyce polském, druhou a čtvrtou v jazyce českém. Každá pátá neděle, slavnosti a mládežové bohoslužby, které jsou min. 4 krát v roce, jsou společné v obou jazycích.

Bohoslužby se konají také v kazatelských stanicích v Dolních Domaslavicích, Hradišti a v Horním Žukově - každou první a třetí neděle.

NEDĚLNÍ ŠKOLA - zabezpečuje duchovní program pro děti. Pravidelná setkání se uskutečňují v neděli dopoledne v době bohoslužeb. Kromě nedělní besídky v Třanovicích se také děti setkávají v Horním Žukově (kaple) a ve Vělopolí - v domě Kokotků. Pro děti se také pořádají jiné aktivity, např. letní tábory, sportovní akce ap. Počet dětí navštěvující všechna setkání se pohybuje kolem 50. S dětmi pracuje kolektiv převážně mladých lidí z řad mládeže a dorostu. Vedoucím nedělní besídky v Třanovicích je Rudolf Šmitowski a Alena Klusová, ve Vělopolí Yvona Guznarová a v Horním Žukově Irena Fleischhansová.

DOROST - jedná se o mládež po konfirmaci. Vedení dorostu si klade za prvořadý cíl dovést mladé lidi k přijetí Ježíše Krista jako osobního Spasitele. Dorost se setkává pravidelně v neděli po bohoslužbách, každou první sobotu v měsíci pořá-

udział w organizacji uroczystości misyjnej w Złinie. W 1958 roku odchodzi do Polski (Cieszyn). Brat Adam powiedział o nim: „On był ewangelistą i niewątpliwie był też duszpasterzem, ponieważ posiadał umiejętność rozmawiania z ludźmi i przemawiania do nich. Zwłaszcza na Zaolziu zdziałał bardzo dużo dobrego. Tam go ludzie wspominają.”

Jan Drózd urodził się 8.5.1942 w Końskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Czeskim Cieszynie pragnął rozpocząć studia teologiczne. Pomimo tego, że cztery razy podawał zgłoszenia, nigdy nie otrzymał zgody kościoła i władz państwowych. Po ukończeniu następnej szkoły średniej pracował w hucie trzynieckiej jako technik, przy czym prywatnie kształcił się w dyscyplinach teologicznych, szczególnie historii kościoła. Równocześnie pracował w zborach, zwłaszcza w młodzieży, najpierw w Czeskim Cieszynie, później w Trzanowicach. Po rewolucji aksamitnej zbór w Suchej powołał go do służby diakona, gdzie od 1.7.1991 pracował pełnoetatowo. W 1993 roku został w Suchej wybrany pastorem, rok później był mianowany administratorem w Trzanowicach. Od 1995 roku był członkiem Rady Kościelnej. Zmarł w sobotę 4.3.2000 w Trzanowicach w kościele nie dokańczając pogrzebu śp. Jaroslava Římana. Ostatnie rozłączenie z radcą kościelnym Janem Drózdem odbyło się 11 marca 2000; nad jego trumną pokłonił się między innymi i greckokatolicki archimandryta Jan Sergiusz Gajek, który przypomniał słowa z Mateusza 5, 11.

Zbór w liczbach

<i>Liczba ochrzczonych dzieci (Razem)</i>	1019	
Najmniejsza ilość ochrzczonych dzieci	10	r.1996, 1999
Największa ilość ochrzczonych dzieci	30	r. 1958
<i>Liczba konfirmandów (Razem)</i>	900	
Najmniejsza liczba konfirmandów	10	1988, 1996, 1997
Największa liczba konfirmandów	30	1955
<i>Liczba zawartych ślubów (Razem)</i>	452	
Najmniejsza liczba ślubów	3	1992
Największa liczba ślubów	22	1951
<i>Pogrzeby (Razem)</i>	806	
Najmniejsza liczba pogrzebów	7	1950, 1961
Największa liczba pogrzebów	29	1986

Współczesność

NABOŻEŃSTWA – są odprawiane co niedzielę o godz. 8.30 - pierwszą i trzecią niedzielę w miesiącu w języku polskim, drugą i czwartą w języku czeskim. Każdą piątą niedzielę w miesiącu, w czasie uroczystości i nabożeństw młodzieżowych (odbywają się cztery razy do roku) nabożeństwa są odprawiane w obu językach.

dají slavnostní setkání, pravidelně sportují, táboří a také se setkávají na modlitebních chvílích během týdne. Dorost tvoří přibližně 40 mladých lidí. Zodpovědnost za dorost má Karel Guznar.

▲ Pobyt mládeže, r. 1999

MLÁDEŽ - do této složky přecházejí postupně mladí lidé z dorostu. Obsahově je mládež více zaměřena na duchovní růst a na zapojení do služby. Snaží se svým programem oslovit své nevěřící přátelé a mladé lidi kolem sebe. Svá pravidelná setkání mívají v pátky a podobně jako dorost organizují letní a zimní tábory, podílejí se na přípravách akcí zahrnujících všechny mladé lidi ve Slezsku (Tošanovice), také se aktivně podílejí na vedení sboru.

Počet členů mládeže se pohybuje kolem 60 osob. Vedoucím je Libor Gryga.

ODBOR SESTER - sdružuje členky sboru a jejich programem je setkávání u Božího Slova, vzájemná duchovní pomoc, péče o starší a nemocné, zabezpečování různých akcí ve sboru apod. Vedoucí odboru sester je Alena Kiszová.

SKUPINA „C“ - takto se obvykle označuje skupina střední generace ve sboru. K pravidelným setkáním dochází šestkrát ročně. Cílem setkání je duchovní růst, vzájemné sdílení a předávání poznatků jak v oblasti duchovní, tak i praktického života se zaměřením na rodinu. Práci v této skupině vede Lubomír Fikoczek.

BIBLICKÉ HODINY - probíhají každou neděli odpoledne v 17.00 hod. Ve vedení a zabezpečení programu těchto setkání se pravidelně střídají výše uvedené složky.

SETKÁNÍ STARŠÍCH - jsou organizována pro seniory sboru, kteří již vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu nejsou schopni navštěvovat všechna pravidelná setkání ve sboru. Uskutečňují se čtyřikrát ročně a jedná se o organizačně a programově připravena společná posezení, jimž předchází zpověď a Svatá večeře Páně.

MODLITEBNÍ SKUPINY - tato setkání probíhají během týdne v jednotlivých rodinách nebo ve sborových místnostech, kde se scházejí členové sboru různých věkových skupin, aby se modlili o sbor a vzájemně se povzbuzovali.

PĚVECKÉ SBORY - v trzanovickém sboru působí dva smíšené pěvecké sbory, jeden pod vedením Gustava Hlawiczky a druhý řídí Irena Krzyžankova. Své místo ve sboru má také mužský pěvecký sbor, jehož dirigenti jsou Karel Říman a Oto Chowaniok. V neposlední řadě zde také působí dětský pěvecký soubor

Również w stacjach kaznodziejskich są odprawiane nabożeństwa – w Domasłowicach, Grodziszczu i Żukowie Górnym (każdą pierwszą i trzecią niedzielę).

SZKÓŁKA NIEDZIELNA – zapewnia program duchowy dla dzieci. Regularne spotkania odbywają się w czasie niedzielnego nabożeństwa. Również istnieją szkoły niedzielne w Żukowie Górnym (w kaplicy) i we Wielopolu - w domu Kokotków. Dla dzieci są również organizowane inne imprezy, np. obozy, imprezy sportowe itp. Na wszystkie spotkania uczęszcza około 50 dzieci. Z dziećmi pracują młodzi ludzie uczęszczający do dorostu i młodzieży. Prowadzącym szkoły niedzielnej w Trzanowicach jest Rudolf Śmiłowski i Alena Klusová we Wielopolu Yvona Guznarová a w Żukowie Górnym Irena Fleischhansová.

DOROST – chodzi o młodzież pokonfirmacyjną. Celem prowadzących dorostu jest przyprowadzić młodych ludzi do przyjęcia Pana Jezusa Chrystusa jako osobistego Zbawiciela. Dorost spotyka się co niedzielę po nabożeństwie, pierwszą sobotę w miesiącu organizują uroczyste spotkania. Również często uprawiają sport, organizują obozy, a w trakcie tygodnia spotykają się w grupach modlitewnych. Do dorostu uczęszcza około 40 młodych ludzi. Odpowiedzialnym za dorost jest Karel Guznar.

MŁODZIEŻ – do młodzieży przechodzą młodzi ludzie z dorostu. Działalność młodzieżowa ukierunkowuje się bardziej na wzrost duchowy młodych ludzi i służbę Bogu. Swym programem stara się przemawiać do niewierzących przyjaciół i młodych ludzi wokół siebie. Regularnie spotyka się w piątki i (podobnie jak dorost) organizuje letnie i zimowe obozy. Również bierze udział w przygotowaniach imprez dla młodych ludzi na Śląsku (Obóz Ewangelizacyjny w Toszonowicach) oraz bierze aktywny udział w kierownictwie zboru. Młodzież liczy około 60 osób. Prowadzącym jest Libor Gryga.

SEKCJA SIÓSTR – zespala członkinie zboru, ich programem są spotkania przy Słowie Bożym, wzajemna pomoc duchowa, troska o starszych i chorych, organizacja różnych imprez w zborze itp. Przewodniczącą sekcji sióstr jest Alena Kiszová.

GRUPA „C” – to średnia generacja w zborze. Regularnie spotykają się sześć razy w roku. Celem spotkań jest wzrost duchowy, wzajemne wspieranie się i przekazywanie sobie doświadczeń z dziedziny duchowej lub z życia praktycznego, zwłaszcza rodzinnego. Pracę w tej grupie prowadzi Lubomír Fikoczek.

GODZINY BIBLIJNE – odbywają się co niedzielę o godz. 17.00. W przygotowaniu i prowadzeniu programu godzin biblijnych zmieniają się wyżej wymienione grupy.

SPOTKANIA STARSZYCH – dla seniorów zboru, którzy z powodu swego wieku i stanu zdrowotnego nie mogą regularnie brać udziału w spotkaniach zborowych, są cztery razy do roku organizowane wspólne spotkania. Chodzi o organizacyjnie i programowo przygotowane wspólne spotkanie, które wyprzedza spowiedź i Komunia Święta.

▲ Dětský soubor Paprsek, r. 1999

další hudební skupiny různého žánru a složení, které tvoří převážně členové dorostu a mládeže, ale i nedělní besídky.

Paprsek, který vede Eva Jaworková a Kristina Římanová.

HUDEBNÍ SKUPINY - nejstarším hudebním tělesem třanovického sboru je dechový orchestr, který působí při mnohých svátečních událostech sboru i obce. Jen o 6 let mladší je hudební skupina Akord, která vystupuje především na setkáních střední generace. Řadu let již také působí pěvecký soubor Melodie, jež je tvořen výhradně dívkami a to dorostového věku. Ve sboru jsou rovněž

GRUPY MODLITEWNE – spotkania te odbywają się w ciągu tygodnia w poszczególnych rodzinach lub pomieszczeniach zborowych, gdzie spotykają się członkowie zboru różnych grup wiekowych, żeby modlić się o zbór i wzajemnie sobie dodawać otuchy.

CHÓRY – w zborze trzanowickim działają dwa chóry mieszane, jeden pod kierownictwem Gustawa Hlawiczki, drugi dyryguje Irena Krzyżanek. Dyrygentami chóru męskiego są Karel Říman i Oto Chowaniok. Istnieje też zespół dziecięcy Paprsek, który prowadzi Eva Jaworková i Kristina Římanová.

ZESPOŁY MUZYCZNE – najstarszym zespołem muzycznym zboru trzanowickiego jest orkiestra dęta, która bierze udział w różnych uroczystościach zboru i wioski. Tylko o sześć lat od orkiestry jest młodszy zespół Akord, który większością występuje na spotkaniach generacji średniej. Przez wiele lat istnieje też dziewczęcy zespół Melodie, w którym śpiewają dziewczęta wieku dorostowego. Dalej pracują w zborze i inne grupy muzyczne i zespoły o różnych stylach muzycznych i o różnym składzie. W ich skład wchodzi przeważnie młodzi ludzie z dorostu i młodzieży, także i z szkółki niedzielnej.

Závěrem se připojme k modlitbě apoštola Pavla, která je zapsána v Listě Efezským 3, 14-21. V ní jsou vysloveny 4 prosby, které vnímám jako nosné pilíře existence křesťanského sboru v naší době i pro příští generace.

Apoštol Pavel kleká na kolena před Otcem v nebesích a modlí se:

- *aby byl Jeho Duchem upevněn posílen vnitřní člověk a Kristus přebýval skrze víru v našich srdcích.*

Tato prosba vyjadřuje touhu, aby Pán Ježíš Kristus nebyl v našem životě nejen hostem ve svátečních dnech, ale abychom Mu trvale a stále více dávali prostor k přebývání a konání skrze nás.

- *abychom byli zakořeněni a založeni v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit „rozměry Boží lásky“*

Láska má být půdou, ve které je náš život zakořeněn, a má být také základem, na kterém stojí náš život. Nemůžeme dát hodnověrné svědectví tomuto světu, pokud naše vzájemné vztahy nebudou prodchnuty vzájemnou láskou, která se obětuje pro druhého a která učí odpouštět jeden druhému. Musíme se probolet k lásce, jiná cesta pro zdravý růst a vývoj neexistuje. Z toho plyne hluboký význam sborového společenství. Nezanedbávejme proto společná shromáždění.

- *abychom poznávali Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání*

Boží svrchovanost není možno vyjádřit pojmy našeho trojrozměrného světa. Jediným přiměřeným obrazem této lásky je golgotský kříž, jenž svými rameny proniká vším stvořením. Kéž tato láska proměňuje každé zákoutí našeho života a skrze nás mocně působí i v našem okolí.

- *A dali se prostoupit vší plností Boží*

Pán Bůh nám v Kristu zjevil plnost Božích darů a touží, „abychom dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plností“ (4,13). Když jsme naplněni sami sebou, Bůh už v nás nemůže přebývat, a proto budme plni Boha, ať dorůstáme ve zralé Boží muže a ženy.

Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, Jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všem pokolení na věky věků! Amen